

**R. P. Ioannis De Lvgo Hispalensis, E Societate Iesv, In
Collegio Romano eiusdem Societ. olim Theologiæ
Professoris, nunc S. R. E. Cardinalis, Disputationes
Scholasticæ, Et Morales, De Sacramentis in ...**

Lugo, Juan de

Lugduni, 1652

7. Vtrum vsus seu sumptio Eucharistiæ pertineat intrinsece ad hoc
Sacramentum?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82340](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82340)

intrinsecè ad Eucharistiā, non vt partem, propriè loquendo, sed vt vnionem partium inter se:

99. *Quomodo illa actio sit vno corporis Christi cum speciebus.*
Dixi tamen, actionem illam esse partialiter vnionem corporis Christi cum speciebus, quia, vt infra videbimus, illa vnio includit etiam alligationem ortam ex vi, quam species habent ad trahendum se cum corpore Christi, quæ vis est qualitas supernaturalis indita speciebus, & quidem ex hoc capite facile potest concedi, actionem productiuam illius qualitatis non intrare ad componendum intrinsecè hoc sacramentum, sed esse viam ad illud, quatenus ponit qualitatem, à qua denominatur partialiter corpus Christi formaliter subsistens speciebus: loquendo tamen de actione, qua corpus Christi sustentat species in genere causæ efficientis, alia est ratio, vt explicuimus; & ideo dixi, non debere excludi omnino actionem transubstantiativā à compositione intrinseca huius sacramenti; siquidem aliqua ex parte pertinet ad illam.

SECTIO VII.

Vtrum vsus, seu sumptio Eucharistiæ pertineat intrinsecè ad hoc sacramentum.

100. *Error Hæreticorum damnatus à Tridentino.*
Valentia.
Conc. Trid.
Hoc est vltimum, de quo dubitari potest, an pertineat intrinsecè ad constitutionem Eucharistiæ. Et quidem Hæretici nostri temporis adeo sentiunt, vsum Eucharistiæ pertinere ad eius constitutionem, vt quamplures dicāt, ante vsum non continere corpus Christi: alij verò, quos refert P. Valentia in *presenti disput. 6. q. 1. punct. 3.* non nisi dependentem ab vso statim post consecrationem futuro: quorum errorem damnauit Trident. *sess. 13. can. 3.* docens, in Eucharistiæ sacramento contineri Christum Dominum ante ipsum vsum; postquæ seruari Eucharistiā, nec ob id præsentiam Christi Domini deperdi, dum maneant species.

101. *Status questionis.*
Gabriel. Aureolus.
His ergo erroribus omiſſis, contra quos latè, & optimè pugnat Valentia, vbi suprà; controuersia inter Catholicos est, an sumptio sit pars intrinsecè constitutens hoc sacramentum. Aliqui enim Auctores Catholici concedunt, sumptionem esse aliquid pertinetens intrinsecè ad sacramentum: pro qua sententia in communi, & absolute prolata afferri possunt Gabriel in *4. d. 8.* Aureolus apud Capreolum *ibi, art. 2.* licet in modo eam explicandi differant. nam Aureolus videtur concedere, vsum esse partem Eucharistiæ: Gabriel verò esse aliud sacramentum diuersum.

102. *Communis & vera sententia negat vsum esse de ratione intrinseca.*
Valquez.
Conc. Trid.
Probat ex Conc. Trident.
Communis tamen, & vera sententia omnium Theologorum negat, vsum, seu sumptionem pertinere intrinsecè ad rationem sacramenti. Ita sanctus Thomas, & alij, quos referunt, & sequuntur Suarez in *presenti disput. 42. sect. 4.* & Valquez *disput. 167.* Probatur primò ex modo loquendi Concil. Trid. *sess. 13.* per totam, præsertim *can. 4.* Sæpe enim docet, in hoc sacramento contineri corpus Christi etiam ante vsum, hoc sacramentum seruari in Sacratio, deferri ad infirmos, adorari, coli, &c. Igitur ex sensu Concilij ante vsum datur hoc sacramentum essentialiter: alioquin non seruaretur, coleretur, &c. nisi existeret in vso.

103. *Probat ex Florent.*
Tertio ratio ne à priori quia est cibus.
Secundò, probatur ex Concilio Florentino in Decreto Eugenij, vbi Pontifex docet, Sacerdotem verbis consecrationis conficere Eucharistiā; ergo Eucharistiā ipsa consecratione perficitur etiam ante vsum; ergo vsum non pertinet intrinsecè ad eius constitutionem.

Tertio, & à priori ostenditur, quia Eucharistiā, vt suprà vidimus, est cibus spiritualis animæ, & habet

causare gratiam per modum cibi; ergo sicut cibus naturalis ante actuale manducationem est cibus completè; sic Eucharistiā ante sumptionem est completè cibus; & sicut cibus habet de se virtutem adequatam ad nutriendum: sic Eucharistiā ante sumptionem supponitur cum virtute adequata ad nutriendam spiritualiter animam.

Dices, Eucharistiā quidem ante vsum esse sacramentum; ceterum vsum esse partem ipsius saltem integram, & vltimò complementem, sicut satisfactio dicitur pars sacramenti Pœnitentiæ: nam licet Pœnitentia sit verum sacramentum essentialiter ante satisfactionem; ceterum per satisfactionem integratur, & completur in ratione integri: sicut homo etiam sine manu est essentialiter homo; per manum tamen integratur, & completur; ex quo fit, rectè posse in Concilio appellari Eucharistiā sacramentum etiam ante vsum, licet per vsum vltimò integretur.

Sed contra; quia si vsum esset pars sacramenti Eucharistiæ, non solum esset integralis, sed etiam essentialiter requisita. Satisfactio quidem non est pars essentialis Pœnitentiæ; quia ante satisfactionem habet Pœnitentia vim ad causandam gratiam, & de facto eam causat: at verò si vsum requiritur ad Eucharistiā, requiritur quidem taliter vt sine illo Eucharistiā non causet gratiam; ergo si propter hanc exigentiam vsum dicitur esse pars, non est pars integralis, sed essentialis Eucharistiæ.

Ex quo obiter impugnatur sententia Gabrielis: nam si vsum est sacramentum, non potest esse sacramentum diuersum ab Eucharistiā; in tantum enim debet esse sacramentum, in quantum videtur causare gratiam: sed Eucharistiā, & eius vsum non causant diuersam gratiam, neque enim Eucharistiā causat sine vso, nec ipse vsum sine Eucharistiā: ergo vel constituunt vnum, & idem sacramentum, vel vsum non pertinet ad rationem intrinsecam sacramenti.

Dices iterum, vsum quidem esse partem intrinsecam Eucharistiæ; ceterum adhuc ante vsum dari sacramentum Eucharistiæ; quia datur, quoad totum id, quod dicit in recto: sicut enim suprà dicebamus, post transacta verba dari Eucharistiā, licet verba sint pars intrinseca illius, eò quod non significantur in recto: sic etiam dici potest, vsum importari in obliquo, & ideo ante vsum dari iam sacramentum Eucharistiæ, scilicet quoad id, quod importat in recto.

Sed contra; quia peto, à quo vso denominetur Eucharistiā sacramentum, antequam sumatur, sicut denominatur sacramentum à verbis præteritis: Dices, ab vso futuro: contrā, ergo si hæc hostia forsitan non sit sumenda postea ab aliquo, non erit modo sacramentum Eucharistiæ, licet sit consecrata. Consequens est absurdum, & contra mentem Tridentini. Dices, sufficere ad hoc, vt denominetur modo sacramentum, vsum possibilem illius. Sed contrā; quia repugnat, aliquid constitui formaliter in ratione sacramenti per vsum solum possibilem. Possit quidem constitui in ratione sacramenti per ordinem ad vsum possibilem, imò de facto ita constituitur: nam ille ordo est aliquid actuale; ceterum per ipsum vsum possibilem constitui formaliter non potest. Nam ens possibile, non est ens simpliciter, sed potest esse ens: ergo non dabit formaliter denominationem sacramenti simpliciter, sed sacramenti possibilis: nam compositum, quod componitur saltem partialiter ex ente possibili, necesse est, quoad illam partem, solum esse possibile.

Dices, res præterita non habet plus entitatis nunc, quàm res possibilis; & tamen per denominationem

à verbis præteritis denominatur nunc sacramentum; ergo posset etiam per denominationem ab usu possibilibi, licet res possibilis solum dicat esse possibile. Respondeo, negando consequentiam, quia sequeretur, hoc sacramentum non solum nunc non habere adæquatè totum esse sacramenti reduplicatiuè sumpti, sed neque vnquam illud habuisse, atque adedò nūquam existisse, vel existuram essentiam totam huius sacramenti reduplicatiuè sumpti. Quod non sequitur de facto; quia licet modò non existant verba, à quibus completur in ratione sacramenti, atque ideo licet nunc non habeat totum illud esse, quod includit sacramentalitas (vt ita dicam) reduplicatiuè sumpta, illud tamen esse aliquando fuit, atque adeo totum sacramentum adæquatè sumptum etiam reduplicatiuè, & secundum obliqua, aliquando ponitur extra causas. Habemus ergo, sacramentum Eucharistiæ nullo modo posse componi intrinsecè ex usu, licet ordinetur ad illum.

Dices primò, etiam. Extrema-vnctio instituta est per modum medicinæ curantis ægritudinem mentis, & corporis; ergo sicut oleum ad sanandum naturaliter corpus indiget applicatione, quæ quidem applicatio non est pars virtutis, sed solum conditio: sic etiam oleum benedictum erit adæquata causa gratiæ in sacramento, vnctio verò erit solum applicatio medicinæ, & non pars sacramenti.

Respondeo, oleum non esse institutum in ratione sacramenti per modum medicinæ adæquatè causantis; sicut est Eucharistia per modum cibi adæquatè nutrientis. Alioquin sicut in naturalibus medicina à quolibet applicata operatur, sic etiam oleum factum à quolibet ministro etiam sine vllis verbis applicatum operaretur gratiam, quod est absurdum. Differentia ergo inter oleum, & Eucharistiā colligitur clarè ex vtriusque sacramenti institutione: nam sacramentum vnctionis exigit ex Christi institutione vnctionem factam à tali ministro, cum talibus determinatis verbis, &c. Ex quo fit, ipsum oleum benedictum secundum se non significare completè gratiam sine tali actione; quæ quidem actio etiam significat partialiter ex Christi institutione, & non postulat, vt mera applicatio. At verò Eucharistia taliter instituta est in ratione cibi, vt à quocumque applicetur, causet eodem modo gratiam; ex quo fit, manducationem non exigi vt partem sacramenti, sed vt meram applicationem illius, eo quòd sacramentum, sicut cibus corporeus, non possit operari sine applicatione.

Dices adhuc, ergo si Eucharistia poneretur in stomacho hominis miraculosè, sine eo quod intraret per oris manducationem, adhuc causeret gratiam. Probat sequela ex dictis, quia manducatio est mera conditio requisita, vt cibus aliquin potens applicetur; ergo si cibus iste alio modo applicetur, eodem modo poterit gratiam operari: sicut si cibus naturalis poneretur miraculosè intra stomachum, eodem modo nutrirer hominem, ac si manducaretur.

P. Suarez infra disput. 63. sect. 7. ante 2. conclus. cum ad aliud propositum obieisset sibi hanc sequelam, noluit illam concedere; sed alio modo respondit ad illam quæstionem. Forſitan propter verba Christi promittentis gratiam non quidem habenti, sed manducanti Eucharistiā: *Qui manducat hunc panem, vivet, &c.* Et propter illa etiam verba: *Nisi manducaueritis carnem Filij hominis, non habebitis vitam, &c.* vbi videtur negari effectus sacramenti, nisi præcedat manducatio. Ego fanè non inueni adhuc rationem satis efficacem contra eum, qui concederet prædictam sequelam, & admitteret, quòd si tunc ille homo sciret, quid secum ageretur, & vellet recipere illud sacramentum, reciperet quidem effectum sacramenti: quod proportio cibi naturalis suadere videtur, & ratio suprà posita, quòd scilicet manducatio fit mera conditio applicationis: quare si causa alio modo applicetur, non est, cor non possit operari. Imò posset hoc ipsum confirmari ex facto miraculoso, quod à probatis Auctoribus narratur contigisse cuidam Comiti Gallo iuxta Massiliam; qui dum esset morti proximus, & mala stomachi dispositione prohiberetur à communione Eucharistiæ, quam ardentè exoptabat; allatam sibi hostiam, & super stomachum positam, aperto diuinitus pectore suscepit, & statim obiit. Quam historiam, suppresso nomine, refert & approbat P. Salmeron tom. 9. in *Evang. tract. 33. ante tertium argument.* In quo casu non videtur credibile, sacramentum non habuisse effectum ex opere operato, vt quid enim eximius ille fauor, nisi ad communicandum fructum Eucharistiæ? Et quidem iuxta hanc doctrinā facile dissolui videtur

R 3 secunda

113.
Instituta in
Extrema vn-
ctione, &c.

Respondeo di-
scrimen peti
ab institutio-
ne, neque
oleum esse sa-
cramentum.

114.
Instantia.

115.
Respondeo
Suarez.
Suarez.

Not ultra
concedimus
id quod vult
instantia.

Confirmatur
exemplis.

Respondeo.

104.
Instantia.

105.
Instantia.

106.
Instantia.

107.
Instantia.

108.
Instantia.

109.
Instantia.

110.
Centra hoc
tamen est
difficultas
magis, quia
aliquando usus
videtur par-
ticipare va-
riationem sacra-
menti, est enim
ceremonia
sensibilis, &c.
Confirmatur.

Respondeo com-
munis est,
vt non requiritur
tamen vt
applicatio-
nem.

111.
Hæc solutio
non tollit adhuc
omnino difficultatem
positam; nam de hoc ipso
inquirimus, vnde scilicet colligat
Ecclesia, Eucharistiæ usum solum esse applicatio-
nem sacramenti, & non partem ipsius: cum tamen
in aliis sacramentis ipse usus non solum sit conditio,
sed pars sacramenti? Cur Ecclesia censet, oleum con-
secratum non esse sacramentum, sed materiam; ipsam
verò vnctionem, non esse applicationem sacramen-
ti, sed partem ipsius; at in Eucharistia, sumptionem
sentit esse solum applicationem sacramenti, & non
partem ipsius: Item non bene percipitur, quomodo
sumptio sit essentialiter requisita ad effectum sacra-
menti, & sit tantum conditio: cum enim ad ratio-
nem sacramenti solum exigitur moralis influxus
in gratiam; quomodo potest intelligi, sumptionem
essentialiter concurrere ad gratiam, & tamen non
concurrere vt causam moralem, sed solum vt condi-
tionem? Difficile enim explicatur, in quo differat
causa moralis, & conditio moralis.

112.
Ad primam partem difficultatis respondeo, Eu-
charistiæ sacramentum institutum esse per modum
cibi nutrientis spiritualiter, vt sape dictum est, &
constat ex verbis Christi: *Caro mea verò est cibus, &c.*
Quare sicut cibus naturalis de se habet adæquatam
virtutem ad nutriendum, manducatio verò non nu-
trit, sed est conditio applicans virtutem cibi ad ope-
randum: sic etiam sumptio cibi spiritualis non est
virtus, nec pars virtutis, sed applicatio virtutis cibi,
vt operetur vitam in anima: quod totum potuit Ec-
clesia satis colligere ex ipsa institutione huius sa-
cramenti.

P. Ioh. de Lugo de Sacramentis.

*Hinc reddi-
tur discrimen
inter causam
moralem &
conditionem.*

116.
*Explicantur
verba Chri-
sti.*

secunda etiam pars difficultatis supra positæ. Red-
ditur enim discrimen inter conditionem & causam
moralem, quod causa etiam sine manducatione ope-
raretur, si alioquin esset applicata; at verò sine ipsa
causa nullo modo fieret effectus.

Nec verba Christi Domini videntur contra hanc
doctrinam urgere: nam in primis verba illa: *Nisi
manducaueritis, &c. non habebitis vitam in vobis*; non
loquuntur de effectu solum sacramenti, quo carent,
qui non manducant, sed etiam de omni gratia iusti-
ficante; quia, ut infra videbimus, agitur ibi de neces-
sitate præcepti, quæ tenentur fideles sumere Eucha-
ristiam, sub culpa lethali. Quare ex illis non potest
probari, manducationem essentialiter requiri ad
effectum sacramenti, sed requiri ad vitandum pec-
catum lethale, & implendum præceptum, quod ha-
bet manducandi, quia potest. Deinde illa verba,
quibus promittitur gratia manducanti hunc cibum:
Qui manducat hunc panem, vivet in æternum, non
est cur ita accipiantur, ut exigatur essentialiter man-
ducatio ad effectum, sed solum ut conditio ex natu-
ra rei requisita. Sicut etiam de ligno vitæ, quod erat
in Paradiso, dici poterat: *Qui comedit ex hac arbore,
vivet*; & tamen proculdubio fructus ille haberet
eundem effectum positus intra stomachum etiam
sine manducatione. Imò etiam de sacramento vn-
ctionis dicit Iacobus Apostolus: *Infirmatur quis in
vobis: inducat Presbyter Ecclesiæ, & orent super eum,
ungentes eum, &c.* & tamen nemo cogitavit, quod si
Presbyter alioquin esset præsens, & non adducatur,
ideo sacramentum non habiturum sit effectum: pe-
titur tamen adductio Presbyteri, ut conditio regu-
lariter necessaria; quod idem de manducatione Eu-
charistiæ à fortiori dici possit.

117.
*Hæc doctrina
videtur no-
na.*

*Vnde aliunde
petimus dif-
ferentiam in-
ter causam
moralem &
conditionem.*

Cæterum hæc doctrina nova est, & ad rem præsen-
tem non necessaria; imò forsitan non omnino eua-
cuat difficultatem positam; adhuc enim restat ea-
dem difficultas circa ipsum contactum Eucharistiæ
cum stomacho, an sit pars sacramenti, an solum
conditio, & in quo differat à vera causa, cum ille sal-
tem contactus necessariò requiratur, & essentiali-
ter ad effectum sacramenti; & quod de illo contactu
dictum fuerit, de manducatione etiam dici poterit,
licet admitratur essentialiter necessaria ad effectum
sacramenti; ideo nihil hic assero, sed aliunde petenda
videtur differentia inter causam moralem, & condi-
tionem ex doctrina, quam latè explicuimus supra in
tract. de Sacramentis in communi disp. 4. sect. 5. ubi dixi-
mus, sacramenta novæ Legis causare gratiam præ-
sentem, non verò antiquæ: nam licet forsitan in Cir-
cuncisione daretur gratia, Circuncisio tamen non
erat causa, sed solum conditio ad illam gratiam: at
verò Baptismus non est sola conditio, sed causa suæ
gratiæ. Discrimen autem oritur ex eo, quod Baptis-
mus, & omnia sacramenta novæ Legis sunt quasi
actiones, & operationes Christi Domini, moraliter
loquendo, exercitæ quidem per suos ministros, eius
tamen nomine; & sunt quasi schedulæ, & signa, qui-
bus venit ad significandam Deo voluntatem, quam
habet, quod detur gratia hominibus. Cum ergo ope-
rationes Christi Domini de se sint sanctæ, & Deo
gratæ, habeantque valorem moralem ad obtinen-
dum, quod intendunt; fundatum in dignitate per-
sonæ, & meritis eiusdem; hinc est, quodlibet sa-
cramentum novæ Legis continere gratiam, & ha-
bere vim sufficientem ad causandam moraliter gra-
tiam, quam significat: at verò sacramenta antiqua
erant actiones factæ nomine solius Synagogæ vel
Ecclesiæ à qua non poterant reddi impetratoriæ de
condigno gratiæ iustificantis; quare solum se habe-
bant ut conditio, sine qua non.

Hoc supposito, dicendum est, manducationem,
seu contactum esse solum conditionem, non cau-
sam gratiæ; quia comestio, seu contactus non habet
vim ad movendum Deum, ut det gratiam, sed est
conditio, qua posita, movetur Deus ab ipso sacra-
mento, ut ab operatione Christi, moraliter loquen-
do, ad dandam gratiam. Cur autem vltus non sit in-
stitutus à Christo pro operatione, quæ fiat eius no-
mine, sed solum designatus sit pro conditione, pe-
tenda est ratio ex superioribus, quia scilicet Eucha-
ristia instituta est per modum cibi causantis gra-
tiam; quare sicut in cibo virtus causandi non est in
vltu, vel contactu, sed solum in cibo: sic etiam in hoc
sacramento virtus causandi solum debuit constitui
in ipso cibo; vltus verò, seu contactus solum desi-
gnari, ut conditio, & applicatio cibi. Cur autem, &
quomodo Circuncisio, aut alia sacramenta antiqua,
essent vera sacramenta, licet non causarent gratiam
in recipientibus, ex eo quod erant promissiones gra-
tiæ dandæ in Lege novæ, explicuimus latè in eodem
loco de Sacram. in communi.

Dices, difficultatem eandem adhuc remanere in
dispositione, qua homo accedit, & suscipit Eucha-
ristiam: videtur enim, iuxta doctrinam traditam, illam
esse partem sacramenti; nam illa dispositio concu-
rit proculdubio ad gratiam sacramentalem, quæ da-
tur ex opere operato. Hæc enim vnicuique datur
iuxta mensuram dispositionis, quam habet. Rursus
illa dispositio non concurrit solum, ut conditio, quia
concurrit ut meritum congruum, cuius intuitu dat
Deus tantam gratiam: quod pater in Baptismo, in
quo datur adulto prima gratia intuitu dispositionis,
& doloris de peccatis, quem habet; de quo dolore
dixit Tridentinum sess. 4. cap. 4. necessarium esse sem-
per etiam cum sacramento ad impetrandam veniam
peccatorum; & est causa impetratoria, & meritoria
de congruo respectu primæ gratiæ; & eodem modo
ea dispositio in Eucharistiâ, & aliis Sacramentis erit
impetratoria augmenti gratiæ, quod confertur in
sacramento: quid ergo deest illi, ut componat intrin-
secè sacramentum in ratione causantis gratiam?

Respondeo, eam dispositionem non componere
intrinsecè sacramentum Eucharistiæ, sicut neque
alia (excepto vno sacramento Penitentia, cuius est
pars dolor de peccatis) quia non participat proprie-
tationem causæ gratiæ, propterea illam participant sa-
cramenta, de quibus sæpe diximus, esse veras causas
gratiæ; quia propter merita Christi, quæ in se con-
tinent, & à quo assumuntur tamquam signa, quibus
suam voluntatem significat Deo de gratia homini-
bus danda, habent valorem, & condignitatem ad
ponendam gratiam, quam exigunt. Dispositio au-
tem nostra habet solum congruitatem quandam ad
illum effectum, quæ sicut non sufficit ad dandam
denominationem meriti simpliciter, & absolute, sed
solum secundum quid, & improprie, scilicet meriti
congrui, quod non est proprium meritum; sic non
sufficit ad denominandam causam in eo rigore, in
quo sacramenta appellantur causæ gratiæ, nempe
causæ efficaces, & potentes ponere suum effectum;
quem modum causalitatis debent participare om-
nia, quæ componunt sacramentum in ratione cau-
sæ. Fatemur ergo, dispositionem concurrere tan-
quam meritum de congruo ad impetrandam gra-
tiam, quæ datur in sacramento, non tamen habet
illum modum concurrenti, & causandi condignè,
quem habent sacramenta, quia non assumitur à
Christo tamquam signum, vel actio propria ad
significandam Deo suam voluntatem, sed Christus
assumit species, & corpus suum ad significandum
Deo voluntatem suam de obtinenda tanta gratia
homini

homini taliter disposito; ubi dispositio non se tenet ex parte Christi, sed ex parte illius, cui Christus, mediis talibus signis, petit tantam gratiam; & licet petat etiam, quod illa dispositio hominis acceptetur à Deo ut meritum congruum ad talem gratiam, non tamen facit, quod dispositio concurrat ut causa condigna, atque adeo ut causa sacramentalis, vel pars sacramenti. Aliud est in sacramento Pœnitentiæ, in quo Christus voluit assumere dolorem ipsum internum pœnitentis ad significandum, & causandum effectum; atque ideo dolor ille ut eleuatus, & assumptus à Christo, concurrat non solum ut causa congrua, sed etiam ut causa efficax, & condigna ad effectum gratiæ sacramentalis, quia est pars ipsius sacramenti ex Christi institutione, sine qua non solum non datur effectus sacramenti, sed nec sacramentum validum: cum tamen alia sacramenta etiam sine dolore, aut dispositione debita suscepta, sint vera, & valida sacramenta, licet non habeant effectum gratiæ sacramentalis, unde constat, dispositionem illam non esse partem illorum Sacramentorum, sicut est pars sacramenti Pœnitentiæ.

disputatione dicendum est, de quo breuiter S. Thomas in præfenti art. 2.

SECTIO I.

Verum Eucharistia sit unum Sacramentum in specie atomi.

Negarunt aliqui: Aureolus apud Capreolum d. 8. q. 1. arg. contra 2. conclus. Gabr. q. 2. art. 2. & lect. 53. in Canonem; & indicat Maior apud Suarez in præfenti disput. 1. de Euchar. sect. 3. fundamentum potissimum est, quia species panis cum corpore Christi constituit sacramentum specie diuersum ab illo, quod resultat ex sanguine & speciebus vini, & utrumque continetur sub Eucharistia: ergo Eucharistia complectitur sacramenta specie diuersa.

Communis tamen, & vera sententia affirmat, Eucharistiam esse vnicum sacramentum in specie atomi. Ita S. Thomas in præfenti, quem sequuntur reliqui apud Suarez, & Valquez in præfenti, qui plures referunt; & hanc sententiam amplexus est Catechismus Pij V. dicens: Non plura, sed vnum tantum sacramentum Ecclesiæ auctoritate docti confitemur. Hæc sententia potest ex duplici capite probari. Primum, si dicamus sacramentum ex speciebus panis, & corpore Christi non differre specie à sacramento ex speciebus vini cum sanguine, sed solum numero. Secundum, si admittantur hæc duo differre specie incompleta, & partiali; ordinari tamen ad componendam vnam speciem integram, & totalem; nam licet materia, & forma hominis differant inter se specie partiali, homo tamen non est species subalterna, sed infima, quia est vna species totalis, & integra, composita ex duabus speciebus partialibus; quare videndum nunc est, ex quo capite istorum probanda sit nostra conclusio.

Nonnulli enim recentiores probant eam ex primo capite, dicuntque sanguinem sub speciebus vini non differre specificè à sacramento, quod resultat ex corpore, & speciebus panis, sed solum numero: nam licet species panis, & vini differant specificè; item corpus, & sanguis Christi differant etiam specificè; cæterum in ratione sacramenti non differunt specificè, constituentur enim in ratione sacramenti per significationem; quare cum significatio gratiæ sit eadem in utraque parte Eucharistiæ (utraque enim significat eandem gratiam nutritionis,) non est unde differant specie hæc duæ partes.

Dices; sacramentum non solum componitur ex significatione, sed etiam ex re significante; ergo eius differentia specifica non solum desumenda est ex significatione gratiæ, sed etiam ex diuersitate rei, quæ assumitur ad significandum. Sed contra; quia licet coloratum non solum includit colorem, sed subiectum; cæterum equus albus, & homo albus non differunt specie in ratione colorati, quia ad hanc differentiam non attenditur diuersitas subiectorum, sed formarum; ergo similiter licet sacramentum corporis, & sanguinis differant materialiter ratione subiecti, non differunt specie in ratione sacramenti: hæc enim differentia reduplicat supra rationem formalem sacramenti, quæ est significatio.

Confirmatur primum, quia nemo dixerit, sanguinem sub speciebus vini albi constituere sacramentum diuersum specificè ab eo, quod resultat è speciebus vini rubri, licet probabile valde sit, hæc duo vina differre in specie: ergo similiter ubi manet eadem significatio, parum refert, quod species vini, & panis differant inter se. Confirmatur secundum; quia Baptismus institutus fuisse ita, ut posset fieri cum aqua,

DISPUTATIO II.

Quotuplex sit Sacramentum Eucharistiæ.

SECTIO I. *Verum Eucharistia sit unum sacramentum in specie atomi?*

SECTIO II. *Verum, multiplicatis speciebus sacramentalibus, multiplicetur numero sacramentum Eucharistiæ.*

SECTIO III. *Vnde sumenda sit pluralitas huius Sacramenti in sententia, quæ dicit species etiam in recto significari.*

POST QUAM vidimus de essentia Eucharistiæ, facile erit iudicare de eius unitate. Potest autem quæstio esse de unitate specifica, & de unitate numerica: an scilicet Eucharistia contineat plura sacramenta numero diuersa; de quibus in hæc

Namquam dispositio concurrens ut causa condigna, atque adeo ut causa sacramentalis, vel pars sacramenti, sicut est in sacramento Pœnitentiæ.

111. Quod dictum est de dispositione, dicendum est eodem modo de intentione recipiendi Eucharistiam: nam licet intentio suscipiendi sacramentum in adultis sit necessaria ad valorem sacramenti; ut diximus in tractatu de Sacramentis in comm. disput. 9. sect. ult. In Eucharistia tamen intentio adulti requiritur quidem ad fructum, non tamen ad valorem sacramenti; atque ideo sicut dispositio concurrens aliquo modo ad effectum, & non est pars sacramenti, sic intentio concurrens quidem ut conditio necessaria ad effectum sacramenti, est enim quasi applicatio spiritualis, qua homo se applicat spiritualiter ad hoc sacramentum, non tamen est pars sacramenti. Et quidem facilius constat, intentionem non esse partem: non enim requiritur, ut aliquid causans gratiam per modum meriti saltem de congruo; nam licet intentio non sit actus meritorius, & bonus, sed vel sit actus indifferens, vel etiam malus venialiter, adhuc sufficit ad hoc, ut Eucharistia operetur gratiam; quia illa intentio sufficit ad reddendam communionem voluntariam: & sicut sufficeret ad reddendum validum Baptismum, vel Ordinem, &c. sic sufficit ad applicandum sacramentum Eucharistiæ, quantum satis est, ut sit communio humana, & possit conferre suos effectus sacramentales.

Aureolus, Gabriel, Maior.

Communis & vera sententia affirmat esse vnum sacramentum in specie atomi.

Primum probatur.

Secundum.

2. Sanguis sub speciebus vini non differit specie à corpore sub speciebus panis in ratione sacramenti.

3. Instantia.

Diluitur.

4. Confirmatur, quia species vini albi non constituunt sacramentum diuersum ab eo quod resultat ex speciebus vini rubri, licet forte hæc duo vina specie differant.